

JÚL 2012

júl 1707 – v Ožd'anoch sa narodil Gregor Fabri, evanjelický kňaz, superintendent Zadunajského dištriktu, teológ, pedagóg, autor duchovných piesní, modlitieb a odborných i didaktických diel náboženského charakteru (305. výročie)

1. 7. 1852 – v Ozdine sa narodil Bohuslav Emil Laciak, evanjelický kňaz, hudobný skladateľ, perzekvovaný pre národné presvedčenie, pôsobil na Slovensku, v Čechách a v USA (160. výročie)

1. 7. 1907 – začal sa kovačický proces, jeden z najväčších a najpertraktovanejších národnopolitických procesov pred 1. svetovou vojnou. Obžaloba vinila niekoľko desiatok miestnych cirkevníkov, ktorí v zápase o slovenský charakter cirkvi 5. mája t. r. prekazili cirkevnou vrchnosťou nanútené maďarské služby Božie (105. výročie)

2. 7. 1887 – v Kežmarku zomrel Samuel Steiner, profesor a riaditeľ evanjelického lýcea Kežmarku, teológ, filozof, spoluzakladateľ štipendijnej základiny pre chudobných študentov (125. výročie)

4. 7. 1792 – zomrel Ján Jakub Adami, ev. a. v. kňaz, náboženský spisovateľ, odborník na matematiku a baníctvo, včelár – autor prvej odbornej včelárskej práce na Slovensku (220. výročie)

5. 7. 1632 – v Brezne sa narodil Izák Caban, pedagóg evanjelických škôl na Slovensku a v Sedmohradsku, evanjelický kňaz, filozof, priekopník atomizmu a kritik scholastiky, literárne činný (zomrel 18. 3. 1707 v Sibini) – 380. a 305. výročie

7. 7. 1822 – v Prešove zomrel Samuel Szontágh, evanjelický kňaz, senior, superintendent Potiského dištriktu, organizátor cirkevného života a mecén cirkvi, autor diel s náboženskou tematikou (190. výročie)

10. 7. 1677 – zomrel v Toruni Pavel Cuncius (Kuntz), kazateľ, pedagóg, autor duchovnej poézie, náboženský exulant (335. výročie)

11. 7. 1872 – v Banskej Štiavnici zomrel Ľudovít Matej Šuhajda, evanjelický kňaz, pedagóg, profesor teológie, rétoriky a poetiky a riaditeľ Evanjelického lýcea v Banskej Štiavnici, publicista, podporovateľ evanjelického a slovenského školstva a kultúry, autor známej obrany slovenského národa (140. výročie)

12. 7. 1792 – v Pezinku sa narodil František Samuel Stromszky, evanjelický kňaz, superintendent Preddunajského dištriktu, mestský senior v Bratislave, významný predstaviteľ nemeckých evanjelikov, homiletik, autor náboženskej literatúry, odporca protestantského patentu (220. výročie)

12. 7. 1827 – v Matejovciach zomrel Ján Scholtz, evanjelický kňaz, historik cirkevných dejín evanjelického Spiša a regionálneho včelárstva, autor heuristickej zbierky k dejinám spišských cirkevných zborov (185. výročie)

12. 7. 1877 – v Kežmarku sa narodil Edmund Szelényi, profesor Teologickej akadémie v Bratislave, filozof, historik pedagogiky, autor početných odborných prác, monografií a štúdií, redaktor evanjelických periodík, člen *Uhorskej protestantskej literárnej spoločnosti* a tajomník *Krajinského spolku evanjelických učiteľov* (135. výročie)

12. 7. 1897 – v Liptovskom Mikuláši sa narodil Vladimír Branislav Bodický, dôstojník, účastník SNP, hlavný veliteľ čs. povstaleckého četníctva, hlavný veliteľ ZNB na Slovensku (1945 – 48), v 50. rokoch perzekvovaný (zomrel 21. 6. 1967 v Modre) – 115. a 45. výročie

13. 7. 1717 – v Bratislave sa narodil Karol Ondrej Bel, historik, estetik a básnik, vydavateľ, univerzitný profesor, cenzor a riaditeľ Saskej kráľovskej knižnice (zomrel 4. 4. 1782) – 295. a 230. výročie

14. 7. 1672 – turolúcka vzbuza. Pri pokuse katolíckej cirkevnej vrchnosti odňať evanjelikom kostol na Turej Lúke evanjelické obyvateľstvo Turej Lúky a Bukovca napadlo sprievod biskupa Juraja Bársoňa; pri incidente bol zabitý biskupov brat protonotár Ján Báršoň. Trestom za vzburu bola poprava 12 evanjelikov (340. výročie)

14. 7. 1947 – v Martine zomrela Elza Vančová, národnokultúrna pracovníčka, publicistka, organizátorka ženského hnutia na Slovensku, tajomníčka *Živeny*, spoluzakladateľka a predsedníčka jej vydavateľského družstva, funkcionárka *Lipy* (65. výročie)

15. 7. 1922 – v Haliči sa narodila Hana Ponická, prozaička, publicistka, autorka literatúry pre deti a mládež, prekladateľka, predstaviteľka slovenského disentu (zomrela 21. 7. 2007 v Banskej Bystrici) – 90. a 5. výročie

16. 7. 1907 – v Prešove sa narodil Viliam Raab, evanjelický kňaz, cirkevný historik (105. výročie)

16. – 18. 7. 1962 – hlavné pojednávanie na Krajskom súde v Banskej Bystrici so skupinou V. Čobrda a spol. – biskupmi V. P. Čobrdom, F. Ruppeltdom, kňazmi J. Struhárikom, Ľ. Vajdičkom, O. Víznerom a D. Bancíkovou, nespravodlivo z protištátnej činnosti; jeden z najvýraznejších perzekučných aktov režimu proti SECAV (50. výročie)

17. 7. 1892 – v Selenči sa narodil Pavel Turčan, evanjelický kňaz, konsenior Báčskeho seniorátu, spisovateľ, publicista, redaktor, autor prózy a poézie z prostredia dolnozemskej Slovákov, etnograf, jeden z prvých historikov starovekých dejín na Slovensku (120. výročie)

18. 7. 1832 – v Laliči sa narodil Bartolomej Godra, lekár, prírodovedec, botanik, autor autor topograficko-etnograficko-historického opisu Petrovaradína a okolia, člen c. k. zoologicko-botanickej spoločnosti vo Viedni (180. výročie)

18. 7. 1897 – v Selenči sa narodil Ján Čajak najml., stredoškolský profesor, redaktor a spisovateľ, predseda národopisného odboru MS v Báčskom Petrovci, člen stavovských organizácií novinárov a spisovateľov (zomrel 3. 7. 1982 v Bratislave) – 115. a 30. výročie

19. 7. 1847 – v Príbovciach zomrel Ján Mojžišovič, evanjelický kňaz, rektor školy v Ivančinej, prekladateľ populárnonáučnej literatúry (165. výročie)

24. 7. 1702 – na juhu Francúzska vypuklo povstanie *camisardov*, francúzskych protestantov, bojujúcich proti náboženskému útlaku po zrušení Nantského ediktu. Jeho bezprostrednou iskrou bolo zavraždenie abbého du Chayla, inšpektora pre rekatolizačné misie v Cévenách, a oslobodenie väzňov viery v Pont-de-Montvert povstalcami pod vedením Abrahama Mazela (310. výročie)

24. 7. 1787 – vo Zvolene sa narodil Samuel Rožnay, evanjelický kňaz, učiteľ, básnik a prekladateľ, priekopník umeleckého prekladu v slovenskej literatúre, slavista, publicista (225. výročie)

25. 7. 1822 – v Hybiach sa narodil Jakub Grajchmann, štúrovský básnik a dramatik, účastník revolúcie 1848 – 49, člen slovenskej deputácie vo Viedni r. 1849, občianskym povolaním učiteľ, súdny úradník a notár (zomrel v Hybiach 9. 6. 1897) – 190. a 115. výročie

25. 7. 1887 – v Pezinku sa narodil Milan Žarnovický, evanjelický kňaz, publicista, autor divadelných hier, homiletik, pokladník Západného dištriktu ECAV a predseda seniorálnej pastorálnej konferencie, delegát ECAV na prvej medzinárodnej ekumenickej konferencii v Lausanne r. 1927 (125. výročie)

25. 7. 1922 – v Bratislave sa narodil Miloš Krno, básnik, spisovateľ, diplomat, redaktor socialistických periodík, funkcionár *Zväzu slovenských spisovateľov*, filmový dramaturg, účastník SNP (90. výročie)

27. 7. 1787 – v Báčskom Petrovci sa narodil Ján Stehlo, evanjelický kňaz, báčsko-sriemsky senior, popredný národno-kultúrny činiteľ dolnozemskej Slovákov, odporca unionistických snáh a spoluorganizátor slovenského prestolného prosbopisu z r. 1842, spolupracovník a stúpenec J. Kollára, odporca štúrovskej kodifikácie slovenčiny, kronikár dejín Báčky (225. výročie)

27. 7. 1877 – v Oberschützene sa narodil Viktor Bruckner, pedagóg prešovského lýcea, univerzitný profesor pôsobiaci na viacerých maďarských univerzitách, historik evanjelických cirkevných dejín, dejín práva a regionálnych dejín Spiša (zomrel 7. 4. 1962 v Budapešti) – 135. a 50. výročie

28. 7. 1697 – v Uhrovci zomrel Tobiáš Masník, evanjelický kňaz, galejný väzeň v Neapole, náboženský spisovateľ, barokový slavista, autor teologických dišpút a spomienok na utrpenie evanjelických kňazov v dobe prešporského súdu a počas galejného otroctva v Neapole (315. výročie)

30. 7. 1912 – v Bystričke sa narodil Viliam Žingor, účastník protifašistického odboja, veliteľ 2. čs. partizánskej brigády M. R. Štefánika, generálny tajomník a predseda *Zväzu slovenských partizánov*, člen výboru Matice slovenskej, perzekvovaný a r. 1950 popravený (100. výročie)

30. 7. 1967 – v Bratislave zomrel Michal Švec, pedagóg, publicista, autor odborných metodických statí, recenzií, osvetový pracovník a organizátor ochotníckeho divadla, podpredseda *Zemského učiteľského spolku* a člen Pedagogického Matice slovenskej, expert jej pravopisnej komisie (45. výročie)

31. 7. 1892 – v Revúcej sa narodil Dušan Viest, stavebný inžinier, štátny úradník, odborník poľnohospodársko-technickej služby, organizátor melioračných, slovenský dobrovoľník v r. 1918 – 19, predstaviteľ občianskeho, spoluorganizátor skupiny *Flóra*, orientovanej na londýnsku vládu a spoluprácu s českým odbojovým hnutím, organizátor spravodajskej činnosti, v 50. rokoch perzekvovaný (120. výročie)

Zostavil Karol Dzurik do Tranovského evanjelického kalendára na rok 2012. Tranoscius, Liptovský Mikuláš 2011.